

POSTANOWIENIE

Dnia 26 lutego 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Kozłowska (przewodniczący)
SSN Agnieszka Piotrowska (sprawozdawca)
SSN Maria Szulc

w sprawie ze skargi I. J. o wznowienie postępowania
w sprawie z powództwa I. J.
przeciwko Syndykowi masy upadłości S. w W. w upadłości likwidacyjnej
o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli, zakończonego prawomocnym
wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 21 listopada 2012 r.,
sygn. akt I ACa (...),
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 26 lutego 2020 r.,
zażalenia skarżącej na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 25 kwietnia 2019 r., sygn. akt I ACa (...),

1) oddala zażalenie;

2) przyznaje ze środków Skarbu Państwa (Sądu Apelacyjnego w (...)) na rzecz radcy prawnego W. K. kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł, powiększoną o należny podatek od towarów i usług z tytułu kosztów pomocy prawnej udzielonej skarżącej z urzędu w postępowaniu zażaleniowym.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 25 kwietnia 2019 r. Sąd Apelacyjny w (...) odrzucił, na podstawie art. 410 § 1 k.p.c., skargę I. J. o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 21 listopada 2011 r. (sygn. akt I ACa (...)). Wskazał, że powołana przez skarżącą podstawa wznowienia w postaci twierdzenia o popełnieniu przestępstwa przekroczenia uprawnień i niedopełnienia obowiązków przez syndyka i sędziego komisarza popełnionego w toku postępowania upadłościowego „S.” w W. na szkodę między innymi skarżącej nie została wykazana prawomocnym wyrokiem (art. 403 § 1 pkt 2 k.p.c. i art. 404 k.p.c.). Wprawdzie wskutek zawiadomienia kilku osób fizycznych, w tym skarżącej, organy ścigania wszczęły postępowanie przygotowawcze dotyczące przedmiotowej upadłości, ale toczy się ono w sprawie (*in rem*) i nikomu nie postawiono na razie zarzutów. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, skarżąca nie przytoczyła także jakichkolwiek faktów i dowodów świadczących o tym, że doszło do pozbawienia jej możliwości działania w sprawie I ACa (...) (podstawa z art. 401 pkt 2 k.p.c.).

W zażaleniu na to postanowienie I. J., zarzucając naruszenie art. 409 w zw. z art. 130 § 1 w zw. z art. 406 k.p.c. oraz art. 410 § 1 k.p.c., wniosła o jego uchylenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o wznowienie postępowania, funkcjonalnie spełniająca rolę środka zaskarżenia *sensu largo*, jest formalnie zmodyfikowaną postacią powództwa o złożonym charakterze. Nadzwyczajny charakter, polegający na obalaniu prawomocnych orzeczeń sądowych wbrew zasadzie ich nienaruszalności (art. 365 § 1 k.p.c.), oznacza, że regulujące ją przepisy muszą być interpretowane ściśle. Z treści skargi wynika jednoznacznie, że została ona oparta na podstawie wznowienia przewidzianej w art. 403 § 1 pkt 2 k.p.c. zgodnie z którym można żądać wznowienia na tej podstawie, że wyrok został uzyskany za pomocą przestępstwa. Art. 404 k.p.c. stanowi, że z powodu przestępstwa można żądać wznowienia jedynie wówczas, gdy czyn został ustalony prawomocnym wyrokiem skazującym,

chyba że postępowanie karne nie może być wszczęte lub że zostało umorzone z innych przyczyn niż brak dowodów. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przeważa zapatrywanie, że skarga o wznowienie nie opiera się na ustawowej podstawie nie tylko wówczas, gdy podana w niej podstawa nie odpowiada wzorcowi którejkolwiek z podstaw wskazanych w kodeksie, lecz także wtedy, gdy podstawa ta odpowiada wprawdzie temu wzorcowi, ale w rzeczywistości nie wystąpiła (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 2005 r., IV CO 6/05, Biul. SN 2005, nr 9, s. 18, z dnia 10 lutego 2006 r., I PZ 33/05, OSNP 2007, nr 3-4, poz. 48, z dnia 24 stycznia 2007 r., III CZ 1/07, z dnia 17 czerwca 2010 r., III CZ 18/10, z dnia 20 maja 2011 r., III CO 5/11, OSNC 2012, Nr 2, poz. 21). Skarżąca nie przedstawiła żadnych dowodów na to, że wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 21 listopada 2011 r. (sygn. akt I ACa (...)) został uzyskany za pomocą przestępstwa stwierdzonego prawomocnym orzeczeniem sądu. Odrzucenie skargi było zatem prawidłowe i nie naruszyło art. 410 § 1 k.p.c. (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 marca 2015 r., II CZ 93/14; z dnia 26 lutego 2015 r., III CZ 5/15; z dnia 18 lutego 2015 r., I CZ 3/15; z dnia 5 lutego 2015 r., V CZ 105/14; z dnia 14 stycznia 2015 r., I CZ 106/14 - nie publ.). Wbrew zarzutom zażalenia, nie doszło także do naruszenia art. 409 w zw. z art. 130 § 1 w zw. z art. 406 k.p.c. W istocie rzeczy skarżąca nie powołała się w skardze na podstawę wznowienia polegającą na pozbawieniu jej możliwości działania w poprzednim postępowaniu, a zatem na przesłankę z art. 401 pkt 2 k.p.c.; nie przytoczyła tego przepisu jako podstawy skargi, nie wskazała także żadnych twierdzeń i dowodów na tę okoliczność. Uprawdopodobniając zachowanie trzymiesięcznego terminu do złożenia skargi podniosła jedynie na stronie 4 skargi, że cyt. „Zgodnie z art. 407 § 1 k.p.c., termin do wniesienia skargi z przyczyny nieważności postępowania na skutek pozbawienia strony możliwości działania wynosi 3 miesiące i jest liczony od dnia dowiedzenia się o podstawie wznowienia. Biorąc pod uwagę zawiadomienie wysłane przez prokuraturę należy przyjąć, że termin 3 miesięcy został zachowany”. Skarżąca przytoczyła zatem (zresztą nieprecyzyjnie) unormowanie zawarte w art. 407 k.p.c., dotyczące kwestii terminu do złożenia skargi, a nie podstawy wznowienia polegającej na pozbawieniu jej możliwości działania. W toku postępowania o wznowienie, w którym była reprezentowana przez fachowego

pełnomocnika procesowego w osobie radcy prawnego (k. 144 akt) skarżąca nie podnosiła twierdzeń ani dowodów na to, że w poprzednim postępowaniu była pozbawiona możliwości działania. Czynności skarżącej i jej pełnomocnika procesowego były nakierowane na wykazanie podstawy wznowienia przytoczonej w skardze, a zatem przewidzianej w art. 403 § 1 pkt 2 k.p.c. i art. 404 k.p.c. i polegającej na popełnieniu przestępstwa przez syndyka masy upadłości strony pozwanej w tamtym postępowaniu.

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji (art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.).

aj